

วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้น

สำหรับสมาชิกวุฒิสภาได้ใช้ในการติดตามผลการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการของสภาผู้แทนราษฎร

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

อ.พ.(ร) ๙/๒๕๖๘

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มีนางสาวแพทองธาร ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ และได้เข้าสู่วิธีพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในเบื้องต้น ทั้งนี้ ก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรจะลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้จัดทำในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อท่านต้องการอ่านเอกสารขอความกรุณาเข้าไปที่ลิงก์หรือ URL ที่ปรากฏด้านล่างของเอกสารนั้น ๆ เพื่ออ่านเอกสารที่แนบมาพร้อมกับเอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นนี้

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เมษายน ๒๕๖๘

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้น จัดทำโดย

นางปณิดา สท้านไตรภพ	เลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์	รองเลขาธิการวุฒิสภา
นายโสภณ ขาตบุษย์จารุ	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายอมร สุวรรณโรจน์	นิติกรชำนาญการ
นางกิตติมา อรุณพูลทรัพย์	วิทยาการชำนาญการ
นางพวงผกา วรศิลป์	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวอลงกรณ์ ต้นเบ็ด	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวบุษบา เสือแป้น	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางภสพร อัครนาวัน	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๘๘

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑ ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ขั้นรับหลักการ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน

และการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

๑. เหตุผลที่จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้	๑
๒. การอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๕
๓. การตอบชี้แจง	๖
๔. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ขั้นรับหลักการ	๖
๕. ภาพอินโฟกราฟิกสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน และการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	๘

ภาคผนวก

- : ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน
และการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) (๑)
- : พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ (๔๑)
- : ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน
และการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒
กับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) (ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเอกสารประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ของสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) (๖๗)

ส่วนที่ ๑

ประเด็นสำคัญจากการอภิปราย
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน
และการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ^๑

๑. เหตุผลที่จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๑.๑ การเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ และได้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘

๑.๒ สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ก่อนที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานของที่ประชุมได้อนุญาตให้ผู้แทนจากสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม และผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุมตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๖^๒

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม (นางมนพร เจริญศรี) ได้แถลงถึงหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

^๑ สามารถสืบค้นเอกสารแนบระเบียบวาระ เอกสารประกอบการพิจารณา บันทึกการประชุมในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้จากเว็บไซต์ LIRT คลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร <https://dl.parliament.go.th> หรือสแกนข้อมูลผ่าน QR CODE หมายเลข ๑ ถึง ๔ ในหน้าที่ ๗ และสืบค้นพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยสแกนข้อมูลผ่าน QR Code หมายเลข ๕ ในหน้าที่ ๗

^๒ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๖ กำหนดไว้ ดังนี้

“ข้อ ๗๖ ประธานอาจอนุญาตให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีก็ได้”

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน มีอำนาจอนุมัติให้ขยายระยะเวลาการกำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์เบื้องต้นของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๙ ได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๑ วรรคสอง)

(๒) กำหนดให้เจ้าหน้าที่มีหน้าที่แจ้งให้เจ้าของทรัพย์สินมารับทรัพย์สินที่เจ้าหน้าที่เรือถอนคืนไปภายในระยะเวลาที่กำหนด และให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการขายทรัพย์สินที่เรือถอนนั้น แล้วนำเงินส่งคืนแก่เจ้าของทรัพย์สินได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔)

(๓) กำหนดให้เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ถอนเงินค่าทดแทนที่วางไว้ต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์ หรือฝากไว้กับธนาคารออมสิน เพื่อส่งคืนคลัง เมื่อผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนไม่มารับภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยไม่ตัดสิทธิของผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่ยื่นคำร้องขอรับเงินค่าทดแทนคืนภายหลังจากพ้นระยะเวลาที่กำหนด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล และมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยจากเงินค่าทดแทน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๐)

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการซึ่งทำหน้าที่พิจารณาการคืนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง)

เหตุผล

โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่า มาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ที่บัญญัติให้การร้องขอรับเงินค่าทดแทนที่วางไว้ ให้ร้องขอรับภายในสิบปี นับแต่วันที่มีการวางเงิน ถ้าไม่ร้องขอภายในกำหนดเวลาเช่นนั้น ให้เงินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีบทบัญญัติเช่นเดียวกับกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยดังกล่าว ประกอบกับบทบัญญัติบางมาตราในพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ยังไม่สอดคล้องกับการบังคับใช้ในทางปฏิบัติ อีกทั้งคณะกรรมการซึ่งทำหน้าที่พิจารณาการคืนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาทมีองค์ประกอบมาจากผู้แทนหลายหน่วยงาน ทำให้การพิจารณาคืนอสังหาริมทรัพย์ขาดความคล่องตัว สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ในเรื่องดังกล่าวให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญข้างต้น รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่ยังไม่สอดคล้องกับการบังคับใช้ในทางปฏิบัติในคราวเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ที่เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ จำนวน ๑๐ มาตรา มีสาระสำคัญ
สรุปได้ ดังนี้

๑. วันใช้บังคับ

- กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๒. การขยายระยะเวลาในการกำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์

- ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นและคณะกรรมการกำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์เบื้องต้นและเงิน
ค่าทดแทนไม่อาจกำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์เบื้องต้นให้แล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้
รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๘ หรือพระราชบัญญัติที่ออกตามมาตรา ๒๘
หรือมาตรา ๓๐ อาจอนุมัติให้ขยายระยะเวลากำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์เบื้องต้นภายในแนวเขตที่ดิน
ที่จะเวนคืนได้เท่าที่จำเป็นแต่ต้องไม่เกิน ๑๘๐ วัน โดยทำเป็นประกาศและระบุเหตุผลการขยาย
ระยะเวลาไว้ด้วย (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๑ วรรคสอง)

๓. การรับทรัพย์สินที่เจ้าหน้าที่เก็บรักษาไว้คืน

- ในการรื้อถอนโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง หรืออสังหาริมทรัพย์อื่นที่เจ้าหน้าที่เป็น
ผู้ดำเนินการรื้อถอน ให้เจ้าหน้าที่แจ้งให้เจ้าของมารับทรัพย์สินที่รื้อถอนคืนไปภายในระยะเวลาที่กำหนด
ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วเจ้าของไม่มารับ
ทรัพย์สินคืนไป ให้เจ้าหน้าที่ขายทรัพย์สินนั้น โดยวิธีการขายทอดตลาดหรือวิธีการอื่นตามที่เห็นสมควร
เงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินเมื่อหักค่าเก็บรักษาและค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาดแล้วให้ส่งคืน
เจ้าของโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔)

๔. การถอนเงินค่าทดแทน

- เงินค่าทดแทนที่วางไว้ต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์ ถ้าผู้มีสิทธิได้รับเงิน
ค่าทดแทนไม่มารับภายใน ๕ ปีนับแต่วันที่ผู้มีสิทธิขอรับเงินค่าทดแทนได้หรือนับแต่วันที่คดีถึงที่สุดสำหรับ
กรณีที่ผู้เช่าหรือผู้เช่าช่วงหรือเจ้าของมีข้อโต้แย้งหรือไม่เห็นด้วยกับการกำหนดเงินค่าทดแทน
และคู่กรณีไม่อาจตกลงกันได้ หรือไม่สามารถจ่ายเงินค่าทดแทนได้ และกรณีที่มีการจำนอง บุริมสิทธิ
หรือทรัพย์สินสิทธิอย่างอื่นเหนืออสังหาริมทรัพย์ที่ต้องเวนคืน แต่คู่กรณียังตกลงกันไม่ได้ ให้เจ้าหน้าที่
ถอนเงินที่วางไว้คืนมาและให้ถือว่าได้มีการวางเงินตามทบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้แล้ว โดยไม่ตัดสิทธิ
ของผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่จะได้รับเงินค่าทดแทนนั้น (ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘)

๕. การฟ้องคดีต่อศาลและการได้รับดอกเบี้ยของผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทน

- ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีผู้รักษาการ
ตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๘ หรือพระราชบัญญัติที่ออกตามมาตรา ๒๘ หรือมาตรา ๓๐
หรือเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์เกี่ยวกับเงินค่าทดแทนที่กำหนดไว้ในสัญญาซื้อขาย
และเงินค่าทดแทนเพิ่มเติมของรัฐมนตรีผู้รักษาการฯ แล้ว ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนยังมิได้รับแจ้ง

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีผู้รักษาการฯ ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายใน ๑ ปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีหรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีผู้รักษาการฯ แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้รักษาการฯ หรือศาลวินิจฉัยให้จ่ายเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น ให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น

(ร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๐)

๖. องค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาการคืนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท

- เมื่อเจ้าของเดิมหรือทายาทยื่นคำร้องขอคืนที่ดินที่ถูกเวนคืนเพราะเจ้าหน้าที่ยังมีได้นำที่ดินนั้นไปใช้ประโยชน์ ให้เจ้าหน้าที่แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่รับคำร้องขอคืนที่ดิน ซึ่งคณะกรรมการจะประกอบด้วย เจ้าหน้าที่เวนคืนเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมธนารักษ์และผู้แทนกรมที่ดิน เป็นกรรมการ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาการคืนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท โดยให้คณะกรรมการพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่รับแต่งตั้ง และให้เจ้าหน้าที่แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำร้องขอทราบภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติ (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง)

๗. บทเฉพาะกาล

๗.๑ กำหนดให้พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มีผลใช้บังคับกับทรัพย์สินหรือเงินที่เก็บไว้แทนตามมาตรา ๔๔ และเงินที่วางไว้ตามมาตรา ๔๘ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย เว้นแต่ระยะเวลา ๕ ปีที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๘)

๗.๒ กำหนดให้การใดที่คณะกรรมการพิจารณาการคืนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่เวนคืนเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนกรมธนารักษ์ ผู้แทนกรมที่ดิน และผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นกรรมการ ตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ดำเนินการไปแล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีผลเป็นอันใช้ได้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการซึ่งประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่เวนคืนเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมธนารักษ์และผู้แทนกรมที่ดิน เป็นกรรมการ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๙)

๘. ผู้รักษาการ

- กำหนดให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๐)

๒. การอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ภายหลังจากผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๒.๑ ร่างพระราชบัญญัตินี้ จะปรับปรุงกระบวนการเวนคืนที่ดินเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม แก่ประชาชน เนื่องจากที่ผ่านมาพบว่าปัญหาการเวนคืนที่ดินในประเทศไทยเป็นปัญหาที่สำคัญมีความ ซับซ้อน และส่งผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนจำนวนมาก โดยเฉพาะการเวนคืนที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ในพื้นที่ชนบทและการเวนคืนที่ดินเพื่อใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การก่อสร้างถนน สะพาน ซึ่งมักจะนำไปสู่การขัดแย้งในชุมชน นอกจากนี้ ยังพบว่าประชาชนจำนวนมากได้รับผลกระทบจาก การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์หลายด้าน เช่น การจ่ายค่าชดเชยที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ไม่เป็นธรรม เจ้าของที่ดินบางคนได้รับค่าชดเชยต่ำกว่ามูลค่าที่แท้จริงของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ถูกเวนคืน กระบวนการเวนคืนที่ขาดความโปร่งใส หรือมีการดำเนินการที่ไม่เป็นธรรมต่อเจ้าของที่ดิน เช่น การตั้ง ราคาประเมินที่ดินที่ไม่สมเหตุสมผล หรือมีการบังคับให้เจ้าของที่ดินยอมรับการเวนคืนโดยไม่เต็มใจ รวมถึงการเวนคืนที่ดินซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนไม่มีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว รัฐควรขยายระยะเวลาในการรับค่าชดเชย เพื่อให้ประชาชน มีเวลาตรวจสอบและยื่นอุทธรณ์จำนวนค่าชดเชยได้อย่างเหมาะสม ควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการ ประเมินราคาที่ดินโดยพิจารณาราคาตลาดและศักยภาพในการใช้ประโยชน์ในที่ดิน รวมถึงควร กำหนดให้คณะกรรมการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีตัวแทนของประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการ และควรตั้ง หน่วยงานกลางที่เป็นอิสระเพื่อพิจารณาอุทธรณ์ค่าชดเชยที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งหากสามารถ ดำเนินการดังที่กล่าวมาได้ ย่อมจะเป็นประโยชน์กับประชาชน เพราะจะทำให้ประชาชนได้รับค่าชดเชย จากการเวนคืนที่เป็นธรรม มีเวลาเพียงพออุทธรณ์จำนวนค่าชดเชย มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การเวนคืนที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และทำให้กระบวนการเวนคืนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมีความโปร่งใสมากขึ้น

๒.๒ ภาครัฐควรแก้ไขปัญหาค่าชดเชยที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีสิทธิอยู่อาศัยในที่ดิน แต่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ทำให้ไม่ได้รับค่าชดเชยการเวนคืนที่ดิน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม

๒.๓ เจ้าของที่ดินไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการเวนคืนที่ดินหลายประการ เช่น การประเมินราคาที่ดินต่ำกว่ามูลค่าที่แท้จริงของที่ดิน กระบวนการในการเวนคืนมีความล่าช้า ค่าชดเชย ไม่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการย้ายที่อยู่ของเจ้าของที่ดิน การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ซึ่งเป็นเรื่องที่ควรได้รับการแก้ไขจากทางราชการ

๒.๔ การขยายระยะเวลาในการกำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์เบื้องต้นภายในแนวเขตที่ดิน ที่จะเวนคืนได้เท่าที่จำเป็นแต่ไม่เกิน ๑๘๐ วันนั้น อาจเป็นการเปิดช่องให้มีการทุจริตเกิดขึ้น จึงควรพิจารณาประเด็นนี้ด้วยความละเอียดรอบคอบ

๓. การตอบชี้แจง

เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายเสร็จแล้ว นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (นายภูมรินทร์ ศรีมูล) ได้ตอบชี้แจง สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๓.๑ เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่า มาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ที่บัญญัติให้การร้องขอรับเงินค่าทดแทนที่ว่างไว้ ให้ร้องขอรับภายในสิบปีนับแต่วันที่มีการวางเงิน ถ้าไม่ร้องขอภายในกำหนดเวลานั้น ให้เงินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีบทบัญญัติเช่นเดียวกับการที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยดังกล่าว ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงกำหนดให้ไม่ตัดสิทธิของผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่จะได้รับเงินค่าทดแทน

๓.๒ การกำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์เบื้องต้นและเงินค่าทดแทนนั้น จะเป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดราคาเบื้องต้นสำหรับที่ดินที่เวนคืน พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยจะพิจารณาราคาที่ดินที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาด และเหตุที่ต้องเวนคืนที่ดินประกอบด้วย เช่น การเวนคืนที่ดินเพื่อนำไปใช้ประโยชน์สาธารณะแต่ผู้ถูกเวนคืนที่ดินไม่ได้รับประโยชน์นั้นโดยตรง หรือมีการเรียกเก็บค่าบริการจากผู้ใช้ประโยชน์เมื่อมีการก่อสร้างถนนหรือทางด่วนบนที่ดินที่เวนคืนมา ก็จะพิจารณาเพิ่มราคาที่ดินและค่าชดเชยให้เจ้าของที่ดินที่เวนคืนตามสมควรแก่กรณี

๓.๓ อย่างไรก็ดี การกำหนดราคาที่ดินและค่าชดเชย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิจารณาดัดสนใจกรณีต่าง ๆ ระยะเวลาในการกำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์เบื้องต้นนั้น จะได้มีการพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบในชั้นคณะกรรมการมาธิการต่อไป

๔. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ

มติ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อวันพุธที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียง ๓๖๓ เสียง ไม่รับหลักการ ไม่มี งดออกเสียง ไม่มี และไม่ลงคะแนนเสียง ๔ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๑ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นคณะกรรมการมาธิการ มีกำหนดการแปรญัตติภายใน ๑๕ วัน

๑. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มา
ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระในคราวการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๘
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘
<https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=AXDJ9>

๒. เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วย
การเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ของสำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ในคราวการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๘
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘
<https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/624766>

๓. บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๘
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘
https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=11658&mid=4656

๔. บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๘
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘
https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=11657&mid=4656

๕. พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์
พ.ศ. ๒๕๖๒
<https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/17082727.pdf>

สรุปสาระสำคัญ ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน และการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

1

รัฐมนตรีผู้รักษาการ มีอำนาจอนุมัติให้ขยายระยะเวลาในการกำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์เบื้องต้นและเงินค่าทดแทนของคณะกรรมการได้เท่าที่จำเป็น แต่ต้องไม่เกิน 180 วัน

2

ให้เจ้าหน้าที่แจ้งให้เจ้าของทรัพย์สินมารับทรัพย์สินที่รื้อถอนคืนไปภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วเจ้าของไม่มารับทรัพย์สินคืนไป ให้เจ้าหน้าที่ขายทรัพย์สินนั้น โดยวิธีการขายทอดตลาดหรือวิธีการอื่นตามที่เห็นสมควร

3

เงินค่าทดแทนที่วางไว้ต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์สินหรือฝากไว้กับธนาคารออมสิน ถ้าผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนไม่มารับภายใน 5 ปีนับแต่วันที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนได้หรือนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด ให้เจ้าหน้าที่ถอนเงินที่วางไว้คืนมาและให้ถือว่าได้มีการวางเงินตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติแล้ว โดยไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่จะได้รับเงินค่าทดแทนนั้น

4

ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีผู้รักษาการหรือเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์เกี่ยวกับเงินค่าทดแทนที่กำหนดไว้ในสัญญาซื้อขายและเงินค่าทดแทนเพิ่มเติมแล้ว ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนยังไม่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีผู้รักษาการ ให้ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีผู้รักษาการหรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าว

5

กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาการคืนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่เวนคืน เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมธนารักษ์ และผู้แทนกรมที่ดิน เป็นกรรมการ และเมื่อมีการยื่นคำร้องขอคืนที่ดิน คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 120 วัน นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และให้เจ้าหน้าที่แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำร้องขอทราบภายใน 60 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติ

ภาคผนวก

- : ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มา
ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- : พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์
พ.ศ. ๒๕๖๒
- : ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน
และการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒
กับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มา
ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
(ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเอกสารประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มา
ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร)

<https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=91NWV>

(โปรดแตะที่ URL)

ข้อ ๑๑๙ ในกรณีที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ
เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติใดในวาระที่หนึ่งแล้ว
ประธานวุฒิสภาอาจพิจารณามอบหมายให้คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา
คณะใดคณะหนึ่งที่เกี่ยวข้อง หรือวุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้น
คณะหนึ่งมีจำนวนไม่เกินสิบห้าคน แล้วแต่กรณี
เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้วเป็นเฉพาะกรณีไปก็ได้
และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว
ให้คณะกรรมการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน
ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิก
ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒